

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:566

av Hillevi Larsson (S)

Skyddsåtgärder vid återfallsrisk

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskilda skyddsåtgärder vid återfallsrisk i allvarlig brottslighet mot liv och hälsa och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Allt färre psykiskt sjuka förövare döms till rättspsykiatrisk vård och allt fler till fängelse. En konsekvens av detta är mindre vård för förövarna, vilket försämrar möjligheten till återanpassning i samhället och ökar återfallsrisken.

En annan konsekvens är att rättsväsendet vid ”gott uppförande” måste släppa ut de dömda ur fängelset när de avtjänat två tredjedelar av påföljden. Detta gäller oavsett hur stor återfallsrisken bedöms vara. För den som dömts till rättspsykiatrisk vård gäller särskild utskrivningsprövning för att få permission och utskrivning. Då bedöms bland annat risken för återfall.

I Psykiatriutredningens betänkande (SOU 2012:17) ”Psykiatri och lagen – tvångsvård, straffansvar och samhällsskydd” föreslås särskilda skyddsåtgärder för psykiskt störda personer med hög risk att återfalla i grov brottslighet.

Enligt förslaget ska personer som dömts till fängelse efter att – under påverkan av allvarlig psykisk störning – ha begått ett brott som föreskriver påföljd på minimum 6 månader, kunna dömas till ”särskilda skyddsåtgärder” om det finns påtaglig risk att de

kan återfalla i allvarlig brottslighet mot liv och hälsa. Det innebär i praktiken att permission och/eller frigivning kan skjutas upp.

I Psykansvarskommittéens förslag ställs ytterligare kriterier upp: Förutsättningen för att en förövare ska drabbas av en särskild skyddsåtgärd är att personen gjort sig skyldig till ett synnerligen allvarligt brott, att hen tidigare dömts för ett sådant brott och att hen begått det aktuella brottet under inflytande av psykisk störning. Det ska dessutom, med hänsyn till personens psykiska tillstånd och övriga omständigheter, föreligga påtaglig återfallsrisk i brott av allvarligt slag. I dessa förslag öppnas en möjlighet till riskbedömning för återfall i allvarlig brottslighet även för psykiskt störda personer som dömts till fängelse.

En annan möjlighet vore att bedöma risken för återfall i allvarlig brottslighet, såsom våldsbrott och sexualbrott, oberoende av om förövaren har en psykisk störning eller inte. Vid bedömning av om en person ska släppas efter två tredjedelar av avtjänad fängelsepåföljd skulle man då inte bara ta med ”gott uppförande” i bedömningen utan även risken för återfall i allvarlig brottslighet.

Om någon form av särskilda skyddsåtgärder införs för intagna i fängelse är det viktigt att de kombineras med goda möjligheter till vård och insatser för återanpassning i samhället, både i fängelset och vid utslussning.

Regeringen bör överväga att i framtiden se över möjligheten till särskilda skyddsåtgärder vid återfallsrisk i allvarlig brottslighet mot liv och hälsa.

Hillevi Larsson (S)